

2018

Monitorování stavu a diagnostika strojů -
Přístupy k diagnostice výkonnosti

ČSN
ISO 18129

01 1463

Condition monitoring and diagnostics of machines - Approaches for performance diagnosis

Surveillance et diagnostic d'état des machines - Démarches pour le diagnostic de performance

Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 18129:2015. Překlad byl zajištěn Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. Má stejný status jako oficiální verze.

This standard is the Czech version of the International Standard ISO 18129:2015. It was translated by the Czech Office for Standards, Metrology and Testing. It has the same status as the official version.

Národní předmluva

Informace o citovaných dokumentech

ISO 13372 zavedena v ČSN ISO 13372 (01 1470) Monitorování stavu a diagnostika strojů - Slovník

ISO 13379-1 zavedena v ČSN ISO 13379-1 (01 1444) Monitorování stavu a diagnostika strojů - Interpretace dat a diagnostické metody - Část 1: Obecné pokyny

ISO 17359 zavedena v ČSN ISO 17359 (01 1443) Monitorování stavu a diagnostika strojů - Obecné pokyny

Vysvětlivky k textu převzaté normy

Systémy monitorování a diagnostiky výkonnosti jsou stále více implementovány. Existují moderní informační systémy, které monitorují procesy ve strojích, skupinách strojů nebo v celé průmyslové instalaci, kvůli detekci a lokalizaci možností pro zlepšení jejich účinnosti, respektive výkonnosti.

Monitorování výkonnosti se často používá navíc k monitorování stavu.

Tato mezinárodní norma poskytuje úvod k tomu, jak aplikovat monitorování a diagnostiku výkonnosti u strojů, skupin strojů až po úplnou průmyslovou instalaci (zařízení), jež v typickém případě pokrývají celou životnost strojů.

Vypracování normy

Zpracovatel: JANDÁK Praha, IČ 12494372, Dr. Ing. Jan Biloš

Technická normalizační komise: TNK 11 Vibrace a rázy

Pracovník Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví: Ing. Lubomír Drápal, CSc.

ICS 17.160

Obsah

Strana

[Předmluva](#)

[Úvod.....](#)

[1..... Předmět normy](#)

[2..... Citované dokumenty](#)

[3..... Termíny a definice](#)

[4..... Typy monitorování a diagnostiky výkonnosti](#)

[4.1..... Základní koncepty](#)

[4.2..... Online \(spřažené\) monitorování výkonnosti](#)

[4.3..... Offline \(nespřažená\) analýza výkonnosti](#)

[4.4..... Online \(spřažené\) monitorování výkonnosti s validací](#)

[5..... Pokyny pro instalaci systémů monitorování a diagnostiky výkonnosti](#)

[5.1..... Předpoklady](#)

[5.2..... Plánování](#)

[5.3..... Analýza provozu zařízení a stanovení výstupních parametrů výkonnosti](#)

[5.4..... Stanovení provozních stavů](#)

[5.4.1... Obecně](#)

[5.4.2... Ustálený stav](#)

[5.4.3... Jmenovitý stav](#)

[5.4.4... Stavy s částečným zatížením](#)

[5.5..... Nastavení modelu](#)

[5.6..... Test monitorování výkonnosti](#)

[6..... Metody a požadavky na provádění monitorování a diagnostiky výkonnosti strojů](#)

[6.1..... Metodologie](#)

[6.2..... Kontrola věrohodnosti](#)

[6.3..... Doba cyklu a průměrování](#)

[6.4..... Implementované výpočty a vstupní parametry](#)

[6.5..... Validace](#)

[7..... Interpretace dat a kritéria hodnocení](#)

[Příloha A \(informativní\) Doporučené vstupní parametry pro popis provozních podmínek](#)

[Příloha B \(informativní\) Měřené a očekávané deskriptory, doporučené pro monitorování a diagnostiku výkonnosti](#)

[Příloha C \(informativní\) Příklad monitorování výkonnosti čerpadla](#)

[Příloha D \(informativní\) Příklad plynové turbíny - optimalizace hydraulické vůle](#)

[Bibliografie](#)

DOKUMENT CHRÁNĚNÝ COPYRIGHTEM

© ISO 2015

Veškerá práva vyhrazena. Není-li specifikováno jinak, nesmí být žádná část této publikace reprodukována nebo používána v jakékoliv formě nebo jakýmkoliv způsobem, elektronickým ani mechanickým, včetně pořizování fotokopii nebo zveřejnění na internetu nebo intranetu, bez předchozího písemného svolení. O písemné svolení lze požádat buď přímo ISO na níže uvedené adrese, nebo členskou organizaci ISO v zemi žadatele.

ISO copyright office

Case postale 56 · CH-1211 Geneva 20

Tel. + 41 22 749 01 11

Fax + 41 22 749 09 47

E-mail copyright@iso.org

Web www.iso.org

Published in Switzerland

Předmluva

ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci) je celosvětová federace národních normalizačních orgánů (členů ISO). Mezinárodní normy obvykle vypracovávají technické komise ISO. Každý člen ISO, který se zajímá o předmět, pro který byla vytvořena technická komise, má právo být v této technické komisi zastoupen. Práce se zúčastňují také vládní i nevládní mezinárodní organizace, s nimiž ISO navázala pracovní styk. ISO úzce spolupracuje s Mezinárodní elektrotechnickou komisí (IEC) ve všech záležitostech normalizace v elektrotechnice.

Postupy použité při tvorbě tohoto dokumentu a postupy určené pro jeho další udržování jsou popsány ve směrnících ISO/IEC, část 1. Zejména se má věnovat pozornost rozdílným schvalovacím kritériím potřebným pro různé druhy dokumentů ISO. Tento dokument byl vypracován v souladu s redakčními pravidly uvedenými ve směrnících ISO/IEC, část 2 (viz www.iso.org/directives).

Upozorňuje se na možnost, že některé prvky tohoto dokumentu mohou být předmětem patentových práv. ISO nelze činit odpovědnou za identifikaci jakéhokoliv nebo všech patentových práv. Podrobnosti o jakýchkoliv patentových právech identifikovaných během přípravy tohoto dokumentu budou uvedeny v úvodu a/nebo v seznamu patentových prohlášení obdržných ISO (viz www.iso.org/patents).

Jakýkoliv obchodní název použitý v tomto dokumentu se uvádí jako informace pro usnadnění práce uživatelů a neznamena schválení.

Vysvětlení významu specifických termínů a výrazů ISO, které se vztahují k posuzování shody, jakož i informace o tom, jak ISO dodržuje principy WTO týkající se technických překážek obchodu (TBT), jsou uvedeny na tomto odkazu URL: [Foreword – Supplementary information](#).

Za tento dokument je odpovědná komise ISO/TC 108 *Vibrace, rázy a monitorování stavu*, subkomise SC 5 *Monitorování stavu a diagnostika strojů*.

Úvod

Vysoké ceny energie, požadavky na snížení emisí a rostoucí požadavky na flexibilitu při zajišťování a ověřování maximální účinnosti strojů a systémů jsou těžké úkoly, které se staly předmětem trvalého úsilí majitelů a provozovatelů.

Stroje, skupiny strojů nebo průmyslové instalace (zařízení) plní své úkoly s využitím procesů přeměny nebo přenosu energie. Účinnost těchto procesů přeměny nebo přenosu energie představuje výkonnost zařízení nebo souvisejících procesů. Dobrá výkonnost znamená vysokou účinnost a nízké ztráty. Pokud proces přeměny energie zahrnuje termodynamický proces, zejména proces s termodynamickým cyklem, může být monitorování výkonnosti velmi složité.

Systémy monitorování a diagnostiky výkonnosti jsou pro tento účel stále více implementovány. Existují moderní informační systémy, které monitorují procesy ve strojích, skupinách strojů nebo v celé průmyslové instalaci, kvůli detekci a lokalizaci možností pro zlepšení jejich účinnosti, respektive výkonnosti.

Výhody monitorování a diagnostiky výkonnosti spočívají v poskytnutí informací (například měřených a očekávaných deskriptorů), které se týkají aktuálního stavu výkonnosti zařízení. Tyto informace jsou základem pro vyloučení neoptimálních provozních stavů, degradačních procesů a pro zajištění včasné detekce a kvantifikace procesů zhoršování stavu (například eroze, koroze).

Monitorování výkonnosti se často používá navíc k monitorování stavu.

Cíle monitorování a diagnostiky výkonnosti jsou:

- zlepšená kvalita přeměny energie dosažením optimalizovaného provozu,
- snížení emisí,
- kvantifikace zhoršování,
- zjištění závady přístrojového vybavení,
- detekce vadného zařízení,
- zlepšená pohotovost strojů,
- zvýšení účinnosti, čímž se snižují náklady na energie a náklady na emise, a
- zlepšení interního podávání zpráv a komunikace tím, že se zlepší transparentnost a výpočet dobře definovaných deskriptorů.

Výsledky monitorování a diagnostiky výkonnosti jsou sdělovány:

- operátorům, pro změnu provozního režimu v případě zjištění neoptimálního provozu, a
- personálu údržby, aby opravil nebo modifikoval stroj nebo zařízení pro eliminování zjištěných závad nebo zhoršování stavu.

1 Předmět normy

Tato mezinárodní norma poskytuje úvod k tomu, jak aplikovat monitorování a diagnostiku výkonnosti u strojů, skupin strojů až po úplnou průmyslovou instalaci (zařízení), jež v typickém případě pokrývají celou životnost strojů.

Tato mezinárodní norma je určena pro:

- zavedení terminologie, jež se speciálně vztahuje k monitorování a diagnostice výkonnosti strojů,
- popis typů procedur pro monitorování a diagnostiku výkonnosti a jejich předností,
- poskytnutí vedení při instalaci systémů monitorování a diagnostiky výkonnosti,
- popis metod a požadavků na provádění monitorování a diagnostiky výkonnosti strojů, a
- poskytnutí informací k interpretaci dat, a kritérií hodnocení a požadavků na zprávy.

Tato mezinárodní norma zahrnuje postupy testování pro určení přesnosti systémů monitorování a diagnostiky výkonnosti a použitých procedur (včetně poskytnutí vstupů pro srovnávací testy - benchmarking - výkonnosti zařízení).

Konec náhledu - text dále pokračuje v placené verzi ČSN.